

Consiliul Superior al Magistraturii

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău

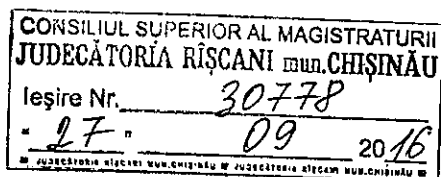
MD 2068 Chișinău, str. Kiev, № 3
tel. 44-20-03, 44-02-19, fax. 43-80-02

Высший Совет Магистратуры

Суд Рышкань мун. Кишинэу

МД 2068 Кишинэу, ул. Киев, № 3
tel. 44-20-03, 44-02-19, fax. 43-80-02

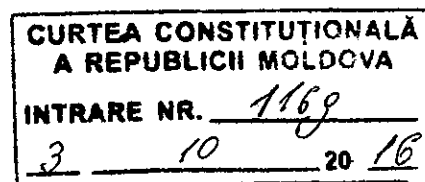
Curtea Constituțională

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 135 alin.1 lit. a din Constituție și hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, Vă expediază cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, depusă de avocatul Vitalie Nagacevschi și încheierea Judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău din 26.09.2016, pe cauza cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL Intermed împotriva Inspecției Financiare și intervenient accesoriu Centru Republican de Diagnosticare Medicală privind anularea actelor de control și a deciziei.

Anexă: cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate- 6 file;
încheierea Judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău – 3 file;

Președinte de ședință, judecător

Oleg Melniciuc

NAGACEVSCHI ȘI PARTENERII
BIROU ASOCIAT DE AVOCAȚI
 Avocat - Vitalie NAGACEVSCHI

Domnului Oleg Melniciuc
Judecător la judecătoria Râșcani Chișinău

Reclamant: **„Intermed” SRL**, cu sediul în mun. Chișinău, str. Tighina, 65, c/f 1002600034804, c/d 2251748012675 în BC „Moldova Agroindbank” SA, tel. 022549120, fax. 022549121, e-mail indisponibil

Reprezentat de: **Vitalie Nagacevschi**, avocat (coordonatele sunt indicate în nota din subsol)

Pârât: **Inspekția financiară**, cu sediul în mun. Chișinău, str. Alexandru cel Bun, 48, tel. 022222670, fax. 022220775, e-mail: inspectia.financiara@if.gov.md

Intervenient accesoriu: **IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală**, cu sediul în mun. Chișinău, str. Constantin Vîrnav, 13

Nr. dosarului 41-3-3707-23032016

„Inremed” SRL v. Inspekția financiară

26 septembrie 2016

C E R E R E

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În drept

Prin prezenta, în baza art. 12¹ din CPC, solicităm ridicarea excepției de neconstituționalitate și formularea unei sesizări în adresa Curții Constituționale cu rugămintea verificării constituționalității art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 223-230/519 din 08.08.2014.

Circumstanțele cauzei

La 01.12.2015 Inspekția financiară a întocmit un act de control privind rezultatele inspectării tematiche aferente contractului de achiziționare nr. 1/1925/14 din 26.11.2014, încheiat între ÎMSP Centrul Republican de Diagnostică Medicală și întreprinderea reclamantă. Conform actului Inspekția financiară a constatat că întreprinderea reclamantă a admis dezafectarea mijloacelor financiare primite la contul de decontare cu depășirea termenului limită reglementat (30 de zile) de la data primirii acestora la contul de decontare.

În baza actului enunțat mai sus, la 17.02.2016, directorul Inspecției financiare a emis decizia nr. 27-03-11/04 cu privire la aplicarea sancțiunilor economice, conform căreia, invocându-se prevederile art. 80 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, s-a decis de a percepe de la întreprinderea reclamantă suma de 5.701.500 lei, calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt.

Astfel, la baza sancționării întreprinderii reclamante au fost puse prevederile art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014.

Considerăm că art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014 contravine prevederilor art. 4 din Constituția Republicii Moldova combinat cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (mai departe Convenția) și art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

Obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate

La 25.07.2014 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181, care a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 223-230/519 din 08.08.2014.

Al. (2) art. 80 din Legea enunțată stipulează următoarele:

„De la persoanele fizice și juridice care au primit din partea autorităților/instituțiilor bugetare mijloace financiare sub formă de plată prealabilă, inclusiv pentru mărfuri și servicii (cu excepția lucrărilor de construcție, de reparație capitală și de achiziționare a rachetelor antigrindină), pentru perioada care depășește termenul prevăzut de contract, se percepe la bugetul respectiv o sumă calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt. Termenul stipulat de contract pentru onorarea obligațiilor persoanelor fizice sau juridice față de autoritatea/instituția bugetară nu poate depăși 30 de zile de la data primirii mijloacelor financiare la contul de decontare. Concomitent, la buget se percep și mijloacele financiare neutilizate (datoria debitoare) la momentul controlului.”

Astfel, norma enunțată instituie o responsabilitate pecuniară a persoanelor fizice și/sau juridice pentru utilizarea mijloacelor financiare, primite din partea autorităților/instituțiilor bugetare ca plată prealabilă, cu depășirea termenului de 30 de zile, indiferent de prezența culpei/vinei a persoanei responsabilizate.

Având în vedere speța, în cadrul căreia este formulată prezenta excepție de neconstituționalitate, constatăm că sancțiunea aplicată poate fi una foarte importantă ca sumă (în speță întreprinderea reclamantă a fost sancționată cu o sumă de 5.701.500 lei), fiind una severă, depășind cu mult sancțiunile prevăzute de Codul penal.

Observăm că sancțiunea pecuniară, aplicată în baza art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, intervine indiferent de existența sau inexistența culpei/vinovăției persoanei sancționate.

Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor aduse în sprijinul acestor afirmații

1. Art. 4 al. (2) din Constituția Republicii Moldova, denumit „Drepturile și libertățile omului”, stipulează după cum urmează:

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Interpretarea și aplicarea prevederilor constituționale referitoare la drepturile omului în concordanță cu actele internaționale în domeniul la care Republica Moldova este parte se are în vedere că: de fiecare dată și în toate cazurile de discordanță între legislația internă a Republicii Moldova ce derivă din dispozițiile constituționale, din cauza unei interpretări sau aplicări incorecte, se vor aplica actele internaționale, care se bucură de prioritate.

Cuprinsul alin. (2) nu este o derivată a alin. (1), ci o argumentare juridică a acestuia, statuând prioritatea reglementărilor internaționale în caz de neconcordanță între legile interne ale Republicii Moldova și pactele și tratatele la care ea este parte.

Alin. (2) din art. 4 consfințește primatul tratatelor în materia drepturilor omului în raport cu dreptul intern, precum și posibilitatea aplicării directe în dreptul intern a normelor internaționale în materia drepturilor omului. Această poziție a fost confirmată și prin Hotărârea nr. 55 din 14.10.1999 a Curții Constituționale a Republicii Moldova¹.

Pornind de la explicațiile de mai sus, considerăm că în cazul în care o lege contravine unui tratat internațional în domeniul drepturilor omului la care Moldova este parte, atunci respectiva lege este contrară prevederilor art. 4 din Constituție combinat cu prevederile tratatului internațional în domeniul drepturilor omului la care Moldova este parte.

2. Art. 21 din Constituție Republicii Moldova, intitulat „Prezumția nevinovăției”, stipulează:

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Prezumția nevinovăției este un principiu de drept recunoscut la scară internațională, conform căruia acuzatul nu are sarcina de a-și dovedi nevinovăția. Această sarcină revine acuzatorului. Principiul prezumției nevinovăției este enunțat în actele internaționale la care Republica Moldova este parte, în special art. 11 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, art. 14 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 6 alin. (2) al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Presumția nevinovăției este un drept intangibil, de origine cutumiară al dreptului public internațional și comportă aceeași valabilitate și în perioada conflictelor armate internaționale și interne.

¹ Constituția Republicii Moldova. Comentariu. Autori B. Negru și alții, Editura ARC, 2012, pag. 36.

Esența principiului în cauză constă în acceptarea de către legislator a prezumției nevinovăției a persoanelor în favoarea drepturilor acestora.

Prezumția nevinovăției este aplicată în cadrul jurisprudenței europene, fiind parte integrantă a dreptului la un proces echitabil. Acest principiu prevede, printre altele, și obligația instanțelor judecătorești naționale, precum și a autorităților publice, de a nu susține în niciun fel de circumstanțe că o persoană este vinovată de comiterea unei infracțiuni, dacă această infracțiune nu a fost dovedită pe cale judiciară.

Respectarea principiului prezumției nevinovăției presupune respectarea mai multor drepturi procesuale ale acuzatului cum ar fi: informarea, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; dispunerea de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el etc.²

Totodată principiul prezumției nevinovăției interzice sancționarea unei persoane, fără ca vina acesteia să fie dovedită, precum și sancționarea în lipsa vinei sau culpei, vina sau culpa urmând să fie dovedită de acuzare.

3. Art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale statuează următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî ... asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. ...

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice persoană acuzată are, mai ales, dreptul:

a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa;

b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d. să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e. să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.”

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, a stabilit trei criterii pentru a determina dacă o persoană este acuzată de comiterea unei fapte **penale**:

- a) Calificarea faptei ca infracțiune în legea națională;
- b) Natura infracțiunii;

² Constituția Republicii Moldova. Comentariu. Autori B. Negru și alții, Editura ARC, 2012, pag. 107.

- c) Natura și gradul de gravitate/severitate ale sancțiunii ce urmează a fi aplicate autorului faptei³.

De menționat că aceste trei condiții sunt alternative și nu cumulative. Altfel spus, dacă cel puțin una din condițiile enumerate este îndeplinită, atunci fapta reproșată cade sub noțiunea de faptă penală.

4. În cazul în care raportăm cele descrise mai sus speței, pe care este formulată excepția de neconstituționalitate, constatăm că în pofida faptului că sancțiunea aplicată întreprinderii reclamante în baza art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale este definită în decizia de sancționare ca și sancțiune economică, iar în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1026 din 02.11.2010 – ca și sancțiune pecuniară (punctul 7 subpunctul 1) lit. g)), avându-se în vedere severitatea sancțiunii, aceasta (sancțiunea), conform jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, urmează a fi catalogată ca și sancțiune penală. Or, o sancțiune în sumă de 5.701.500 lei, care depășește practic oricare sancțiune prevăzută de Codul penal, evident că este una extrem de severă.

Odată ce sancțiunea aplicată în baza art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale are caracter penal, este evident că procedura aplicării acesteia trebuie să conțină garanții inerente unui proces penal. Dar cea mai importantă garanție ce urmează a fi respectată este neatragera la răspundere și neaplicarea sancțiunii în cazul lipsei vinei/culpei, prezența acesteia urmând să fie demonstrată de acuzare.

Art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nu conține nici un fel de garanții inerente unui proces penal, care ar satisface rigorile articolului 6 din Convenție. Mai mult ca atât această normă legală instituie o responsabilitate penală în lipsa vinei/culpei persoanei sancționate.

Astfel, având în vedere că art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale:

- a) instituie răspunderea penală;
- b) nu garantează respectarea drepturilor inerente unui proces penal în cadrul atragerii la răspundere penală;
- c) prevede sancționarea penală indiferent de prezența vinei/culpei persoanei sancționate,

considerăm că respectiva normă penală contravine prevederilor art. 4 din Constituția Republicii Moldova combinat cu art. 6 din Convenție și art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

Cerințele cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate

Pentru considerentele expuse, solicităm exercitarea controlului constituționalității art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale prin prisma art. 4 din Constituția Republicii Moldova combinat cu art. 6 din Convenție și a art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

³ Hotărârile CEDO pe cauzele *Schmautzer v. Austria* din 23.10.1995, par. 27; *A.P., M.P. și T.P. v. Elveția* din 29.08.1997, par. 39 etc.

Sesizarea Curții Constituționale

Potrivit art. 12¹ Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare adresată Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului persoanei, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

Potrivit art. 134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Potrivit art. 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Având în vedere că controlul constituționalității legilor ține de competența exclusivă a Curții Constituționale a Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 12¹ a CPC,

SOLICITĂM:

1. Admiterea prezentei cereri;
2. Emiterea încheierii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 223-230/519 din 08.08.2014 și sesizare a Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate indicată în cerere;
3. Suspendarea procedurii de examinare a cererii de chemare în judecată, până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională;
4. Informarea reprezentantului întreprinderii reclamante despre data și ora ședinței Curții Constituționale.

*Conspunole sesizării de
civilă nr. 3-883/16*

V. Nag

Vitalie Nagacevski
avocat

ÎNCHEIERE

26.09.2016.

mun. Chișinău

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău
Instanța compusă din
Președinte de ședință, judecător
Grefier

Oleg Melniciuc
Alina Iachimovschi

Examinînd în ședință publică chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL Intermed împotriva Inspecției Financiare și intervenient accesoriu Centru Republican de Diagnosticare Medicală privind anularea actelor de control și a deciziei.

A C O N S T A T A T :

Reclamantul s-a adresat în instanța de judecată cu cererea de chemare în judecată nominalizată.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului SRL Intermed, avocatul Vitalie Nagacevski, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014. În motivarea demersului a menționat că la 01.12.2015, Inspecția financiară a întocmit un act de control privind rezultatele inspecției tematice aferente contractului de achiziționare nr. 1/1925/14 din 26.11.2014, încheiat între ÎMSP Centrul Republican de Diagnostică Medicală și întreprinderea reclamantă. Conform actului Inspecția financiară a constatat că întreprinderea reclamantă a admis dezafectarea mijloacelor financiare primite la contul de decontare cu depășirea termenului limită reglementat de 30 de zile de la data primirii acestora la contul de decontare. În baza actului enunțat, la 17.02.2016, directorul Inspecției financiare a emis decizia nr. 27-03-11/04 cu privire la aplicarea sancțiunilor economice, conform căreia, invocîndu-se prevederile art. 80 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, s-a decis de a percepe de la întreprinderea reclamantă suma de 5'701 500 lei, calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt. Astfel, la baza sancționării întreprinderii reclamante au fost puse prevederile art. 80 al. 2 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014. Consideră că art. 80 al. 2 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, contravine prevederilor art. 4 din Constituția Republicii Moldova, combinat cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și art. 21 din Constituția Republicii Moldova. La 25.07.2014 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181, care a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 223-230/519 din 08.08.2014. Al. 2 art. 80 din Legea enunțată stipulează următoarele: De la persoanele fizice și juridice care au primit din partea autorităților/instituțiilor bugetare mijloace financiare sub formă de plată prealabilă, inclusiv pentru mărfuri și servicii (cu excepția lucrărilor

de construcție, de reparație capitală și de achiziționare a rachetelor antigrindină), pentru perioada care depășește termenul prevăzut de contract, se percepe la bugetul respectiv o sumă calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt. Termenul stipulat de contract pentru onorarea obligațiilor persoanelor fizice sau juridice față de autoritatea/instituția bugetară nu poate depăși 30 de zile de la data primirii mijloacelor financiare la contul de decontare. Concomitent, la buget se percep și mijloacele financiare neutilizate la momentul controlului. Astfel, norma enunțată instituie o responsabilitate pecuniară a persoanelor fizice și/sau juridice pentru utilizarea mijloacelor financiare, primite din partea autorităților/instituțiilor bugetare ca plată prealabilă, cu depășirea termenului de 30 de zile, indiferent de prezența culpei/vinei a persoanei responsabilizate. Având în vedere speța, în cadrul căreia este formulată prezenta excepție de neconstituționalitate, constată că sancțiunea aplicată poate fi una foarte importantă ca sumă, în speță întreprinderea reclamantă a fost sancționată cu o sumă de 5 701 500 lei, fiind o sancțiune severă, depășind cu mult sancțiunile prevăzute de Codul penal. Observă că sancțiunea pecuniară, aplicată în baza art. 80 al. 2 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, intervine indiferent de existența sau inexistența culpei/vinovăției persoanei sancționate. Art. 4 al. 2 din Constituția Republicii Moldova, Drepturile și libertățile omului, consfințește primatul tratatelor în materia drepturilor omului în raport cu dreptul intern, precum și posibilitatea aplicării directe în dreptul intern a normelor internaționale în materia drepturilor omului. Această poziție a fost confirmată și prin hotărîrea nr. 55 din 14.10.1999 a Curții Constituționale a Republicii Moldova. Consideră că în cazul în care o lege contravine unui tratat internațional în domeniul drepturilor omului la care Moldova este parte, atunci respectiva lege este contrară prevederilor art. 4 din Constituție combinat cu prevederile tratatului internațional în domeniul drepturilor omului la care Moldova este parte. Art. 21 din Constituție Republicii Moldova, intitulat Presumția nevinovăției, stipulează, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Presumția nevinovăției este un principiu de drept recunoscut la scară internațională, conform căruia acuzatul nu are sarcina de a-și dovedi nevinovăția. Această sarcină revine acuzatorului. Principiul prezumției nevinovăției este enunțat în actele internaționale la care Republica Moldova este parte, în special art. 11 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, art. 14 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 6 alin. (2) al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Esența principiului în cauză constă în acceptarea de către legislator a prezumției nevinovăției a persoanelor în favoarea drepturilor acestora. Presumția nevinovăției este aplicată în cadrul jurisprudenței europene, fiind parte integrantă a dreptului la un proces echitabil. Acest principiu prevede, printre altele, și obligația instanțelor judecătorești naționale, precum și a autorităților publice, de a nu susține în niciun fel de circumstanțe că o persoană este vinovată de comiterea unei infracțiuni, dacă această infracțiune nu a fost dovedită pe cale judiciară. Respectarea principiului prezumției nevinovăției presupune respectarea mai multor drepturi procesuale ale acuzatului cum ar fi: informarea, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; dispunerea de timp și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el etc. Totodată principiul prezumției nevinovăției interzice sancționarea unei persoane, fără ca vina acesteia să fie dovedită, precum și sancționarea în lipsa vinei sau culpei, vina sau culpa urmînd să fie dovedită de acuzare. Art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale statuează următoarele: Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa a stabilit trei criterii pentru a determina dacă o persoană este acuzată de comiterea unei fapte penale: calificarea faptei ca infracțiune în legea națională; natura infracțiunii; natura și gradul de gravitate/severitate ale sancțiunii ce urmează a fi aplicate autorului faptei. Aceste trei condiții sunt alternative și nu cumulative. Altfel spus, dacă cel puțin una din condițiile enumerate este îndeplinită, atunci fapta reproșată cade sub noțiunea de faptă penală. Constată că în pofida faptului că sancțiunea aplicată întreprinderii reclamante în baza art.

80 al. 2 din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale este definită în decizia de sancționare ca și sancțiune economică, iar în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, ca și sancțiune pecuniară (punctul 7 subpunctul 1) lit. g)), avându-se în vedere severitatea sancțiunii, aceasta, conform jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, urmează a fi catalogată ca și sancțiune penală. Or, o sancțiune în sumă de 5 701 500 lei, depășește practic oricare sancțiune prevăzută de Codul penal, evident că este una extrem de severă. Odată ce sancțiunea aplicată în baza art. 80 al. 2 din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale are caracter penal, este evident că procedura aplicării acesteia trebuie să conțină garanții inerente unui proces penal. Dar cea mai importantă garanție ce urmează a fi respectată este neatragera la răspundere și neaplicarea sancțiunii în cazul lipsei vinei/culpei, prezența acesteia urmînd să fie demonstrată de acuzare. Art. 80 al. 2 din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nu conține nici un fel de garanții inerente unui proces penal, care ar satisface rigorile art. 6 din Convenție. Mai mult ca atît această normă legală instituie o responsabilitate penală în lipsa vinei/culpei persoanei sancționate. Astfel, avînd în vedere că art. 80 al. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale: instituie răspunderea penală; nu garantează respectarea drepturilor inerente unui proces penal în cadrul atragerii la răspundere penală; prevede sancționarea penală indiferent de prezența vinei/culpei persoanei sancționate, consideră că respectiva normă penală contravine prevederilor art. 4 din Constituția Republicii Moldova, combinat cu art. 6 din Convenție și art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

Reprezentantul pîrîtului Inspecția Financiară, Cristina Bodrug în ședința de judecată a lăsat la discreția instanței chestiunea enunțată.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Centru Republican de Diagnosticare Medicală, în ședința de judecată fiind citat în mod legal despre data și ora ședinței de judecată nu s-au prezentat, nu a înștiințat instanța despre motivele neprezentării. Întru a nu admite tergiversarea examinării cauzei, instanța a considerat posibilă examinarea demersului în lipsa acestuia.

Audiînd părțile pe dosar, studiînd materialele cauzei civile instanța de judecată, ajunge la concluzia că demersul este întemeiat și urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art.12¹ CPC, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.

Instanța reține că, conform normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, conform opiniei instanței, în pricina concretă pe care o examinează.

Conform hotărîrii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit.g din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triumfiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

În acest sens instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea prevederilor art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și

responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 și pct.pct.2, 23, 24 a hotărârii de Guvern nr.179 din 20.02.2003.

Totodată instanța conchide că potrivit art.12¹ CPC, pentru invocarea excepției de neconstituționalitate, legătura logică și indispensabilă între fondul litigiului și normele de drept ale căror constituționalitate s-a solicitat să fie verificată, este susținut în speță.

Conform art. 80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, de la persoanele fizice și juridice care au primit din partea autorităților/instituțiilor bugetare mijloace financiare sub formă de plată prealabilă, inclusiv pentru mărfuri și servicii (cu excepția lucrărilor de construcție, de reparație capitală și de achiziționare a rachetelor antigrindină), pentru perioada care depășește termenul prevăzut de contract, se percepe la bugetul respectiv o sumă calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt. Termenul stipulat de contract pentru onorarea obligațiilor persoanelor fizice sau juridice față de autoritatea/instituția bugetară nu poate depăși 30 de zile de la data primirii mijloacelor financiare la contul de decontare. Concomitent, la buget se percep și mijloacele financiare neutilizate (datoria debitoare) la momentul controlului.

În acest sens instanța reține că în sesizare se invocă că normele de drept enunțate contravin după conținut prevederilor art.4; 21 din Constituția Republicii Moldova, coroborate cu art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Conform art.4 din Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Conform art.21 din Constituția Republicii Moldova, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Conform art.6 alin.2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci cînd interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci cînd, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită. Orice acuzat are, în special, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci cînd interesele justiției o cer; d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Astfel, instanța conchide că, prevederile art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, definește decizia de sancționare ca și

sanctiune economică, iar în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, ca și sancțiune pecuniară.

Corespunzător, ținând cont de severitatea sancțiunii aplicate în speță reclamantului, instanța conchide că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ultima urmează a fi calificată ca și sancțiune penală, or, o sancțiunea aplicată reclamantului SRL Intermed prin decizia Inspecției Financiare în sumă de 5 701 500 lei, depășește practic oricare sancțiune prevăzută de Codul penal.

Totodată, instanța de judecată reiterează că sancțiunea prevăzută de art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 instituie răspunderea penală; nu garantează respectarea drepturilor inerente unui proces penal în cadrul atragerii la răspundere penală; prevede sancționarea penală indiferent de prezența vinei/culpei persoanei sancționate, considerente din care această normă contravine prevederilor art. 4 din Constituția Republicii Moldova, combinat cu art. 6 din Convenție și art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

Astfel, din considerentele expuse și conform normelor de drept enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia că demersul privind sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind exercitarea controlului constituționalității prevederilor art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 este întemeiat și urmează a fi admis, cu suspendarea examinării prezentei cauze până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

În baza celor expuse și în temeiul art.12/1 alin.1, 2 CPC, art.art.269-270 CPC, instanța de judecată

DISPUNE :

Se admite demersul reprezentantului reclamantului SRL Intermed privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

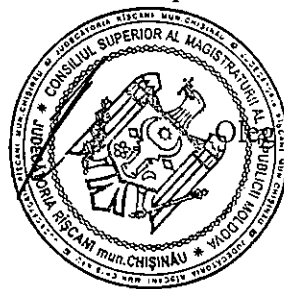
Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.80 alin.2 a Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, cu expedierea cauzei Curții Constituționale.

Se suspendă examinarea cauzei până la pronunțarea de către Curtea Constituțională a hotărârii pe marginea sesizării enunțate.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac însă poate fi atacată o dată cu fondul hotărârii.

Președinte de ședință, judecător

Corespunde originalului

Melniciuc